GAZETA KRAKOWSKA

Nro 102.

Z KRAKOWA DNIA 22 GRUDNIA 1819. ROKU WE SRODĘ

— Z *Krakowa.* —

Na szostym posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 13 Grudnia 1819.

JW. Piekarski Reprezentant z Gminy Okręgowey Modnica, iako Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey złożył JW. Marszałkowi opinie teyże Kommissyi, co do zakommunikowanych proiektów.

JW. Marszałek w porządku decyzyi proiektów wezwał Sekretarza Seymowego do odczytania tychże wraz z opinią.

Odczytany przeto został

1. Proiekt do Prawa, tyczący się przedłużenia terminu art. 2154 Kod. Cyw. do odnowienia wpisów dla zachowania mocy hipotek i przywilejów wskazanego.

JW. Reprezentant Piekarski, Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey popieraiąc opinią Kommissyi Prawodawczey za przyięciem proiektu odczytał swe uwagi.

Na wniosek iednak JW. Reprezentanta Kozłowskiego poparty przez JW. Reprezentanta Soczyńskiego, JW. Marszałek zostawił proiekt w deliberacyi do następnego dnia posiedzeń Seymu.

Odczytany

2. Proiekt urządzaiący sądzenie spraw defraudacyynych z opinią Kommissyi Prawodawczey za przyięciem proiektu, którą opinią popierał nadto JW. Repr. Piekarski Prezyduiący w Kommissyi odczytanemi przez siebie uwagami.

Względnie tego proiektu, JW. Repr. Mąkolski, żądał modyfikacyi w art. 2gim przywodząc, iż gdy przedmiot konfiskacyi uległy nie ex stoie, zapłacenie wartosci onego podług oszacowania przez w sztuce biegłych nastąpić nie może.

W Art. 5tym żądał oznaczenia terminu do odwołania się drogą Łaski, i zmiany wyrazu *Wyroku* na *decyzyie*, z powodu, iż tylko Sądom wolno wydawać wyroki, nie zaś Administracyi. Następnie

W Art. 7mym żądał wymazania wyrazu *na polecenie Senatu, Władza Sądowa zmieni karę pieniężną na chłostę lub karę aresztu*, utrzymuiąc, iż w względzie niepodległości Sądownictwa użycie tego wyrazu iest nie stosownym, gdyż Sądy nie na polecenie Senatu, lecz za wprowadze-

niem sprawy przez Urząd publiczny zmianę żądaną zawyrokować winny.

JW. Repr. Słotwiński żądał modyfikacyi art. 6 i 7 proiektu dowodząc, iż tylko decyzyie Administracyyne Sekwestrator exekwować może, nadto nie znayduie potrzebnym dodanie klauzuly exekucyyney przez Trybunał 1. Instancyi wrazie żądania exekucyi Sądowey; lecz tylko iak co do wyroków polubowych przez Prezesa Trybunału, nakoniec iest zdania, iż kara pieniężna nie może bydź zmieniona na karę chłosty; i tylko wrazie zaostrzenia aresztu chłosta użytą bydź może, ile z zasad Prawa chłosta nie iest rodzaiem kar tylko szrodkiem zaostrzaiącym kary.

JW. Repr. Kozłowski, dowodził ażeby decyzyie w sprawach defraudacyynych ulegały wyłącznie exekucyi Sekwestratorów z powodu rozlicznych formalności i kosztów w exekucyi Sądowey.

JW. Repr. Piekarski, Prezyduiący w w Kommissyi Prawodawczey w odpowiedzi na powyższe wnioski wywodził zasadę proiektu bynaymniey nie przeciwną i owszem zgodną z zasadami do Prawodawstwa kryminalnego w Tytule o defraudacyiach na nadzwyczaynym Seymie Prawodawczym uchwalonych, w których dano mieysce żądania od Sądu exekucyi Sądowey, oznaczenie zaś terminu do od wołania się drogą Łaski nie iest potrzebne w samym Prawie, lecz należy do Senatu, któreo wszelkie urządzenia tyczące się processów defraudacyynych wydawać iest mocen.

JW. Marszałek z względu powyższych wniosków dążących do modyfikacyi w prowadzonego pod decyzyią proiektu oświadczył: iż gdy Kommissyia w opinii nad proiektem nie przywodzi potrzeby modyfikacyi, z art. 124 Statutu w Izbie Prawodawczey modyfikacyie iuż mieysca nie maią, i JJWW. Reprezentanci ograniczyć winni swą rozwagę nad samym proiektem w względzie onego przyięcia lub odrzucenia, w tym zatem porządku wezwał Izbę Prawodawczą do sekretnego kreskowania w przyięciu lub odrzuceniu proiektu.

Przez skutek dopełnionego kreskowania, za przyięciem proiektu okazało się głosów 21, a za nieprzyięciem głosów 17.

JW. Marszałek ogłosił, iż gdy proiekt nie ma większości i art. 13 Konstytucyi przepisaney zamienienie onegoż w prawo mieysca nie znayduie.

Następnie Izba Prawodawcza chcąc ułatwić obywatelom Królestwa Polskiego sposobność zeznawania przed tuteyszo kraiowemi Notaryuszami Aktów dobrey woli na zasadzie wzaiemnych pomiędzy Rządem Królestwa Polskiego, a Senatem Rządzącym w Rzeczypospolitey Krakowskiey zawartych układów, moc obowiązuiącą w całym Królestwie Polskim maiących. Stosownie do wniesionego od Senatu w formie Konstytucyyney Proiektu postanowiła, iż wszelkie Akta dobrey woli bez względu na ich przedmiot i naturę przez Obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy innemi lub z Obywatelami tuteyszo- kraiowemi i zagranicznemi przed Notaryuszami Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu zeznawane, odnoszące się do Dóbr w Królestwie Polskiem leżących lub też do osobistych z obowiązań tamże wykonać się maiących, od dnia ogłosze-

nia ninieyszey ustawy będą mogły bydź na papierze stęplowym ceny groszy pietna stu spisywanemi, zaś Akta dobrey woli tyczące się Dóbr w kraiu Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu położonych lub obeymuiące osobiste zobowiązania w kraiu tuteyszym wykonać się maiące, chociażby przez Obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy niemi lub z Obywatelami tuteyszo-kraiowemi i zagranicznemi, przed Notaryuszami Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu zeznawanemi były, w miarę tego o ile do kraiu tuteyszego odnoszą się, ulegać będą opłacie stępla Prawem Seymowym w roku 1811 zapadłym, a dotąd obowięzuiącym ustanowioney.

Nadto Izba prawodawcza

Uznawszy za rzecz pożyteczną i celom tak Kościoła iak i Rządu ze wszech miar od owiadaiącą, aby piecza dusz Parafii Mogielskiey Zakonowi XX. Cystersów zaistnienia w tym Kraju Rządu Ces. Austryiackiego powierzona, kapłanom Swieckim do pełnienia obowiązków pasterskich przez nauki Kościelne dostatecznie usposobionym na przyszłość poruczoną była, tudzież ażeby fundusze do teyże Plebanii przywiązane służyły na utrzymanie Plebana i dostaczney liczby Wikaryuszów, w pomoc pierwszemu ustanawiaiących się w moc Artykułu 16 Traktatu dodatkowego w Wiedniu d. 3 Maia r. 1815 pomiędzy trzema Nayiaśnieyszemi kray Wolnego Miasta Krakowa proteguiącemi Mocarstwami zawartego i stosownie do wniesionego od Senatu w formie Konstytucyyney proiektu, postanowiła: iż kościół parafialny Mogilski łącznie z funduszami do Plebanii tegoż kościoła przywiązanemi, a w komplanacyi pomiędzy Urzędem Biskupim, a klasztorem Mogilskim w r. 1786 zawartey, i przez Stolicę Apostolską potwierdzoney wymienionemu, na zawsze od tego klasztoru odłączonym, i piecza Dusz parafiialnych do Kapłanów Swieckich przeniesioną bydź ma z dodaniem Plebanowi w pomoc dwóch Wikaryuszów utrzymywanych z dochodów Plebanii, co zaś do Prawa wyboru i mianowania Plebanów (jus Patronatus) to zostawione iest XX. Biskupom Krakowskim.

W dalszym ciągu działań Seymowych.

JW. Reprezentant Kozłowski Członek komisyi kwalifiakcyyney odczytał Izbie Prawodawczey postrzeżenia swe względem kwalifikacyi na Urzędy, odnoszące te w tłumaczeniu do ducha Protektorów nadaiących kraiowi temu konstytucyią, żądał zatem decyzyi. Czyli kandydaci winni okazać, iż są Obywatelami kraiu i w tym charakterze Lista kandydatów oczyszczoną bydź powinna? lub też czy tylko prosta relacya kommissyi zastąpi kwalifikacyą.

JW. Delegowany Senator Kucieński odczytał Art. 19 konstytucyi, któren przed 6ma lat od ogłoszenia konstytucyi na wszelkie Urzędy wymaga takiey kwalifikacyi iak po Wóycie, a tak Artykuł ten służyć winien za zasadę w kwalifikacyi.

JW. Reprezentant Kozłowski obstawaiąc przy wniosku, wywodził potrzebę zastanowienia się nad kwalifikacyą, ile każdy kandydat powinien bydź Obywatelem w znaczeniu kodexem Cywilnem wskazanym, i Prawo to okazać winien, chcąc bydź na Liście umieszczonym, wyiąwszy tylko tych, którzy piastuią Urzę.

dawniey od nominacyi Króla Saskiego zawisłe lub otrzymały te Urzędy z rąk kommissyi organizacyyney.

JW. Marszałek w odpowiedzi na powyższy wniosek oświadczył, iż kommissyia kwalifikacyyna winna w porządku Statutem zgromadzenia polityczne urządzaiącym i konstytucyą wskazanym ułożyć Listę kandydatów, rozpoznanie zaś niedostatecznych lub zaprzeczonych kwalifikacyi, będzie udziałem Izby Prawodawczey.

JW. Reprezentant Słotwiński uczynił wniosek względnie uporządkowania targów mieyskich, żądaiąc udzielenia go Senatowi.

JW. Delegowany Senator Kucieński wywodząc uporządkowanie targów mieyskich bydź urządzeniem policyynym z Art. 32 konstytucyi oświadczył, iż przedmiot nie kwalifikuie się do Izby Prawodawczey, lecz wyłącznie do Senatu.

JW. Reprezentant Słotwinski obstawaiąc przy proiekcie dowodził, iż gdy tenże obeymuie w sobie przywileie, oznaczenie tych z zasad Prawa nie iest urządzeniem policyynym, lecz nadaniem Prawa, co iest udziałem Izby Prawodawczey.

JW. Reprezentant Mąkolski popieraiąc wniosek JW. Delegowanego Senatora Kucieńskiego dowodził, nadto nie potrzebę udziału proiektu Senatowi, z tego powodu, iż w Rządzie wolnym przywileie nie maią mieysca.

Gdy JW. Reprezentant Słotwiński przy przymówieniu się JW. Reprezentanta Soczyńskiego obstawał za udziałem proiektu Senatowi.

JW. Marszałek z Art. 127 Statutu wezwał Izbę do sekretnego kreskowania, i gdy za przesłaniem proiektu okazało się 24 głosów przeciwko 13tu,

JW. Marszałek zawiadomił Izbę, iż przesłanie proiektu do Senatu nastąpi.

Dalszy ciąg w następnym Numerze Gazety.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 14 Grrudnia.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Krol Pan Nasz Miłościwy, wyrokiem Swym z dnia 15 Czerwca 1817 r. postanowił, aby wszyscy Tytuły honorowe posiadaiący, podług Art: 14, 15, i 16 w tomie 3cim Dziennika Praw umieszczonych, a szczególniey podług artykułu 17 w trzech latach od ogłoszenia wspomnionego Dekretu, z posiadanych tytułów honorowych legitymowali się Stosownie więc do wspomnionego Wyroku, Deputacyia z grona Senatu do tego przedmiotu wybrana, gdy widzi bliski termin ukończenia dzieła swego, postanowiła raz ieszcze ostatni, przez gazety uwiadomić, by w moc cytowanego Wyroku, wszystkie osoby, posiadaiące tytuły honorowe, iako to: Barona, Hrabi i Xiążęcia, przed 3cim Sierpnia 1820 r. legitymacyie swe do Kancellaryi Senatu składały, a to w następuiącym porządku:

1. Dyplomat orygiaalny z posiadanego tytułu.
2. Obok tego urzędową kopiią tegoż Dyplomatu przez Notaryusza sprawdzona, a tłumaczone z Francuzkiego i Niemieckiego, przez tłumacza przysięgłego, podpisem iego, i pieczęcią stwierdzone bydź ma.
3. Metrykę chrztu, która prawność sukcessyi dowiedzie.

4. Świadectwo Urzędowe z wykonaney na wierność przysięgi, jako też świadectwo podobnie urzędowe z opłacanych podatków, które udowodnią tego kraiu obywatelstwo.

5. Wszystkie podania na papierze stęplowym bydź maią, a nota do Deputacyi Senatu, na dwuzłotowym papierze, w którey podaiący wyrazi swoy interess, i iakie do tego składa dowody.

6. Gdy kto przez Pocztę przesłać zechce, koszta ma opłacić, inaczey Kancellaryia nie przyymie.

Gdyby kto przed oznaczonym terminem legitymacyi z rzeczonych tytułów niezłożył, sam sobie przypisze winę, gdy Tytułu iako nie approbowanego nie będzie miał prawa używać.

Dan w Warszawie dnia 9 Grudnia 1819 r.

Niemczewicz S. S.

Z Petersburga d. 11 Listopada d. k.

Na rozkaz Jego Cesarskiey Mości ustanowiony iest przy Cesarskim Uniwersytecie Moskiewskim Instytut na 100 uczniów medycyny skarbowych i na trzy klin ki. Potrzebne na to fundusze N. Pan przeznaczyć raczył.

W imiennym Jego Cesarskiey Mości Ukazie danym Senatowi Rządzącemu d. 20 z. m. i własną ręką N. Pana podpisanym, wyrażono co następuie:

Z przedstawionych uwag przez Ministra skarbu i przychodów upatruiemy, że ze względu na postęp działań w wymianie starych assygnat trzech pierwszych wartości na nowe, dokonywaiących się na mocy Ukazu naszego w dniu 17 Maia r. b. i prawideł przy nim ogłoszonych, równie iak ze względu na śpieszność z iaką się przygotowywa papier na assygnaty dziesięciu i pięciu rublowe, podaie się możność wydania także nowych assygnat dziesięciu i pięciu rublowych, a przeto Rozkazuiemy: 1) Celem ogłoszenia powszechnie o nastąpić maiącey wymianie assygnat starych 10ciu i 5ciu rublowych na nowe, maią się rozesłać po wszystkich Guberniiach szczegółowe tych assygnat opisania i same ich wzory z zaleceniem, aby to nie pierwey w każdey Gubernii było ogłoszone, iak miesiącem przed wyyściem tychże assygnat, a co się poczuie od 1 Stycznia 1820 roku i trwać będzie do tegóż dnia i miesiąca roku 1821. 2) Wymiana starych assygnat 10ciu i 5ciu rublowych na nowe, ma się odbywać według tych prawideł, iakieśmy przepisali w ukazie naszym w dniu 17 Maia r. b. 3) Po upłynieniu terminu rocznego, to iest, od 1 Stycznia 1820 do tegoż dnia i miesiąca w roku 1821, stare assygnaty dziesięciu i pięciu rublowe w żadnych opłatach przyymowane bydź nie mogą. Senat Rządzący i Minister skarbu i przychodów nieomieszka uczynić należytych rozporządzeń, celem doprowadzenia do należytego wykonania ninieyszego postanowienia.

Opisanie zewnętrznych i wewnętrznych znaków nowych assygnat dziesięciu i pięciu rublowey wartości.

Dziesięciu rublowa. Czworokątna podługowata w szerz, na papierze różowym, wewnątrz którey po wszystkich czterech stronach oznaczy się: W górze Hosudarstwiennaia, z prawey strony: Bankowaia, u spodu: *Diestat rublev*, a z lewey strony: assygnacyia. Wewnątrz

assygnaty w górze w czworokącie podługowatym oznaczy się wielkiemi liczbami rok, a pod nim w kręgu także liczbami 10. Na powierzchni assygnaty na środku w górze dwugłowy orzeł z koroną Cesarską i herbem Moskiewskim w tarczy śpiczastey, trzymaiący w szponach wianek laurowy, pioruny i pochodnię, oparty o tarczę w paski zawieraiącą w sobie liczbę 10. Z obustron tey tarczy znayduią się dębowe i laurowe gałązki. We środku napis krzywemi głoskami maiącemi we środku ozdoby z kropek, a wartosć assygnaty na polu w paski. Pod napisem podpis zarządzaiącego i wyraz Kasir drukowane; nazwisko zaś Kassyiera podpisze się piórem na siatce koloru czarnego, z wązkiemi brzeżkami, która obeymie całą assygnatę w kształcie ram, a po kątach wewnątrz ozdoby z teyże siatki; ku kątom zaś niższym umieszczone są podługowate tarcze w paski zawieraiące rok, w którym assygnata wydaną została. Z obu stron assygnaty, u spodu są numera. Wszystkie ozdoby assygnaty, napis, podpis zarządzaiącego, wyraz: Kasir i liczby w numerach wyciśnięte będą farbą mocno czarną. Na stronie zewnętrzney assygnaty na środku w czworokącie podługowatym czarnym siatkowym, wyraz: *dziesiat*.

Pięciu rublowa. Czworokątna, podługowata równie szeroka iak i dziesięciu-rublowa na papierze światło-sinym; wewnątrz assygnaty ze wszystkich czterech stron oznaczy się w górze: Hosudarstwennaia, z prawey strony: Bankowaia, u spodu *Piat rubley*; a z lewey strony: Assygnacyia. Na środku z góry w czworokącie podługowatym rok, a pod nim w okręgu liczba 5. Na powierzchni assygnaty na środku w górze dwugłowy orzeł z koroną Cesarską i herbem Moskiewskim w tarczy śpiczastey trzymaiący w szponach wianek laurowy, pioruny i pochodnię oparty na tarczy w paski zawieraiącey w sobie liczbę 5. Z obu stron tey tarczy gałęzie dębowe i laurowe. We środku napis głoskami krzywemi z ozdobami w kropki, a wartość assygnaty na polu w paski z obwódką, ząbkowatą. Pod napisem podpis zarządzaiącego i wyraz Kassir drukowane; nazwisko zaś Kassyiera podpisze się piórem w siatce czarney, czworokątney podługowatey. Siatka także czarna obeymuie całą assygnatę w kształcie ramy, a po kątach wewnątrz ozdoby z teyże siatki. Ku kątom dolnym zbliżone są tarcze ośmiokontowe w paski, zawieraiące w sobie rok, w którym assygnata iest wydana. Z obu stron assygnaty u spodu iest numer. Wszystkie ozdoby na assygnacie, napis, podpis zarządzaiącego, wyraz Kassir i liczby w numerach, wyciśnięte są farbą mocno czarną. Na odwrocie assygnaty w siatce czworokętney, podługowatey, czarney wyrażono *piat*.

— D. 20. —

Z powodu śmierci Karola Emanuela IV. dawniey Króla Sardyńskiego, dwór Cesarski włożył żałobę na dwa tygodnie.

Przez ukaz J. C. Mości do Rady Państwa, pod dniem 4 t. m. Rzeczywisty Radca tayny Xże Łabanów-Rostowski, mianowany iest Prezesem Rady Państwa w departamencie praw; Rzeczywisty Radca tayny Popow, w departamencie spraw duchownych i cywilnych; Rzeczywisty Radca Stanu Łańskoy, Prezesem Kommissyi próśb. Kommissyia do ułożenia praw zostaie pod dawnieyszym swym naczelni-

kiem.

Ukazem z dnia 3 z. m. wymiana starych assygnat pierwszych trzech wartości na nowe w Guberniiach Sybirskich ze względu na wielką ich rozległość, przedłużoną została do 1go Sierpnia 1820 r.

Hrabianka Sobolewska, córka Ministra Sprawiedliwości Królestwa Polskiego; Panna Paulina Małachowska, córka Senatora Woiewody; Hrabianka Selina Zamoyska, córka Senatora Woiewody i Panna Dorota Białowska, córka Wielkiego Łowczego, nayłaskawiey mianowane są freyleynami dworu Nayiaśnieyszych Cesarzowych.

Nayłaskawiey mianowani zostali Radca Stanu, Baron Morenheim, będący w służbie Jego Cesarzewicowskiey Mosci W. X. Cesarzewica Konstantego w stopniu Szambelana, Radcą Stanu Rzeczywistym z zostawieniem mu stopnia Szambelana, za odznaczaiące się zasługi i wykonywanie dokładne poruczanych mu obowiązków, a Radca dworu Xże Wiaziemski, pełniący zaszczytnie obowiązki służby przy Radcy taynym i Senatorze Nowosilcowie, Radcą kollegskim.

Dnia 13 t. m. Hrabia Ferronnays, Poseł nadzwyczayny i Minister Pełnomocny Króla Jmć Chrześciiańskiego przy dworze Rossyyskim, przybył do tuteyszey stolicy.

Przez ukaz z dnia 5 b. m. były Prezes głównego Sądu 1go departamentu Gubernii Mińskiey, Kamiński, mianowany Mińskim Vice-Gubernatorem.

Dnia 13 b. m. o godzinie 7mey zrana po krótkiey chorobie w Moskwie, zakończył życie, woienny Jenerał Gubernator Moskiewski, Hrabia Alexander Pietrowicz Tormasów.

Dnia 26 z. m. odprawiło się w Twerze uroczyste otwarcie dobroczynnego Towarzystwa dam. Zapisy ofiar iednokrotnych i stałych wynoszą 5641 rubli.

Cesarz Jmć darował dla akademii nauk wiele rzadkich zwierząt, które Mu zostały przysłane przez Barona Kapellen, Wielkorządcę Batawii. W liczbie tych zwierząt są: Krokodyl Indyyski (crocodilus gangeticus) maiący długości 4 arszyny 10 Wierszków, drugi młody; głowa krokodyla dyssekowanego (lacerta monitor), wszystkie są słomą wypchane i bardzo dobrze zachowane.

Z Perekopu piszą: iż tam d. 22 Września żona Tatara Ali-Akaia. Amon - Tożay urodziła żywe, lecz tak osobliwsze dziecko, iż płci iego poznać nie można. Ma głowę i ręce zwyczayne, a otworów do wyrzucenia pokarmów służących zupełnie niema; nogi ma zrosłe i przykurczone do rąk, z tych na lewey ma pięć, a na prawey tylko cztery palce. Palec pierwszy czyli wielki ma zupełną postać ukazuiącego, to iest drugiego. Na grzbiecie ma wrzód wodny wielkości iaia gęsiego,

Donoszą z Kamczatki pod d. 1 Lutego r. b. iż tam d. 6 Stycznia w Swięto trzech Królow po nabożeństwie odbyła się processyia na Jordan sporządzony w porcie Petro-Pawłowskim. Przyczem była także parada, którę osada morska i inne przy statkach przewozowych zimuiące składały. Po obrzędach Religiynych, Kommendant Kapitan floty Rikord, rozkazał wydać niższym rangom po kieliszku wódki, a podofficerom po tyleż rumu. (*) Tegoż

(*) W Kamczatce wiadro wódki kosztuie rubli 50.

dnia wieczorem była piękna maskarada w domu tegoż Kommendanta placu, na którey wiele wybornych było masek.

Piszą z portu Petro-Pawłowskiego w Kamczatce pod d. 10 Lutego: — „ Zły połów ryby iest u nas tem samem, co nieurodzay w krafach rodzących zboże. Zły połów ryby zrządzi w tuteyszey ziemi niedostatek żywności. Przyczyną tego były nadzwyczayne deszcze, które w czasie łowu ryby ciągle spadały. Rzeki niezmiernie wezbrane wylały z brzegów i powyrywały wszystkie tamy, a ryba poszła sobie swobodnie. Zły także połów ryby ma wielki wpływ i na łowiectwo. Na pierwszy rzut oka, co za związek rybołostwa z łowiectwem? Ale iluż to rzeczy iest na pozor nie zawisłych iedna od drugiey: właśnie i tu się to prawdzi. Kamczadali dla łowiectwa wyieżdzaią na psach, które karmią rybą; dla iey zaś niedostatku muszą bardzo liczbę ich zmnieyszyć, następnie więc zmnieysza się i cały skutek wyprawy. „

Dnia 9 Października roku przeszłego, uroczyście poświącony i otwarty został szpital dla chorych w twierdzy Tygilskiey na Kamczatce. Dowódca twierdzy Porucznik flotty Sopołowicz, własny dom na ten przytułek dla chorych przeznaczywszy, własnymże nakładem oporządził go do tey nowey potrzeby. Podobnyż szpital na 40 chorych od roku iuż założony iest w osadzie Malinowskiey. Do urządzenia tych nowych w krainie owey zakładów pomógł naczelnik wi Kamczatki naywięcey mieyscowy sztablekarz Lubarski.

Z Madrytu d. 23 Listopada.

Królowa nasza mianowana iest naywyższą protektorka wszystkich dobroczynnych zakładów w państwie.

Ostatnie przebaczenie rozciągnione teraz zostało i do woyskowych. Żołnierze, który raz zbiegli, a powrócą, służyć muszą 6 lat; ci którzy 2 razy 7 lat, ci którzy 3 razy 8 lat; nie odbiorą żadney więcey kary, ale też i nagrody. Pod-officerowie będący w powyższych przypadkach, służyć muszą iako prości żołnierze. Officerowie, którzy niewykroczyli przeciw honorowi mają zupełne przebaczenie; ci zaś, którzy wykroczyli, niedoznaia żadney łaski.

Do wyprawy do południowey Ameryki tworzone teraz iest nowe woysko.

Rozpoczął się teraz sąd na Jenerała Odonnel, który w r. 1813 gdy naczelnie w Nawarze dowodził, utrzymywał związki z Karolem IV (zmarłem oycem teraźnieyszego Króla) usiłował go na konstytucyynym Hiszpańskim tronie posadzić. W r. 1816 należał do planów i spisku Lacego. Nakoniec iako Jenerał kapitan Andaluzyi chciał za pomocą woyska zrządzić odmianę w kraiu. W obronie swoiey utrzymuie, iż wszystkie te trzy kroki czynił tylko na pozor, ale nigdy od wierności Królowi swoiemu nie odstąpił i chce to piśmiennemi dowodami okazać.

Z Bruxelli d. 6 Grudnia.

Z Helwetsluis odpłynął na fregacie van der Werff Kontraadmirał Musketier do Batawii, który nad morską naszą siłą w Indyiach obeymie dowództwo.

Wczoray obchod ona tu była i wcałem królestwie uroczyście rocznica urodzin Królewica Następcy tronu naszego, który 28my rok życia zaczął.

Przy zaczenaiącey się prenumeracie na Gazetę Krakowską od 1go Stycznia 1820 uprasza Redakcyia Łaskawych Czytelników o wczesne się zgłaszanie.

DODATEK

DO Nro 102.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 22 GRUDNIA 1819 ROKU W SRODĘ

Z Paryża d. 4 Grudnia.

Izba parów zgromadziła się d. 2 pod prezydencyią Kanclerza, obrała sekretarzami Xcia Doudeville, Hr. Rapp, Marsz. Margr. Bournoville i Vice Hrabię Montmorency. Potem przystąpiła do obioru kommissyi, dla ułożenia adressu podziękowania Królewi zamowę, która składa się z Margr. Pastoret, Hr. Bastard de l'Estang, Margr. Fontanes, Margr. Garoiet i Xcia Levis.

Izba deputowanych przystąpiła d. 2 do obrania losem członków do swoich kommissyy. Słuchacze ciekawemi byli, czyli nazwisko byłego X. Gregoire znayduie się w naczeniu. Pierwsza kartka, którą prezes wyciągnął, miała podobieństwo do nazwiska Gregoire; lecz to był Rivoire. W całey izbie i na galeryiach wszczęła się wrzawa. Po przywróconey spokoyności, druga kartka zawierała nazwisko Gregoire. Hr. Marcellus krzyczał nieustannie: Króloboyca nie powinien się w izbie deputowanych znaydować! Tu wszczęło się pytanie: czyli Gregoire, który nie wykonał przysięgi, może bydź kandydatem do kommissyy. Po długich sporach większością głosów rozstrzygniono, że nie. — Posiedzenie d. 3 większą ieszcze ściągało ciekawość. Wyznaczona kommissyia do zprawdzenia obiorów nowych deputowanych zdać miała sprawę, z którey pokazać się miało, czyli Gregoire był prawnie obrany; lecz wywowiła się, iż na to posiedzenie nie mogła ukończyć swoiego dzieła. Dziś więc nastąpią spory względem obioru Gregoire, w których zdaie się, że strona Ministrowska przeważy.

Król postanowił, iż w konserwatoryium kunsztów i rzemiosł dawane bydź maią publiczne bezpłatne lekcyie maiące związek z przemysłowym kunsztem i składaiące się z 3 nauk: chemii, mechaniki i przemysłowey ekonomiki. Znayduiące się iuż szkoły rysunków i jeometryi są utrzymane.

Innem rozporządzeniem mianował Król 16 nowych członków legii honorowey, powiększey części z klassy fabrykantów i artystów. Między innemi F. Firmin Didot, Vitalis, Utschneider, Lenoir, i t. d.

Przywołanie wygnańców było przed tygodniami na radzie Ministrów postanowionem. Wczoray podpisał dopiero Król w tey mierze rozporządzenie, które zapewne iutro Monitor ogłosi.

Censor iest pierwszym z tuteyszych dzienników, który mowie Królewskiey na sposób Angielski nadaie polityczne znaczenie. Dziennik zaś Paryzki nazywa to przeciwnym bydź zwyczaiowi Francuzkiemu.

Dziennik Minerwa zawiera następuiącą pamiętną rozmowę, którą Napoleon po powrocie z wyspy Elby, miał z P. Beniaminem Constant: — " Na wezwanie Bonapartego, wyraża Constant, udałem się do Tuilleries, i zastałem go samego. On sam wszczął rozmowę; była ona długa; lecz treść z niey tylko przytoczę, niechcąc człowieka będącego w nieszczęściu wystawiać na widok publiczny. Nie przypisywał on sobie zasługi, ażeby przez skłonność powracał do wolności. Rozbierał z zimną krwią swóy interes, i z bezstronnością, która zbliżała się do oboiętności, co iest podobnem i celnieyszem. — Naród, rzekł do mnie, wypoczął przez 12 lat po burzach politycznych, a rok po woynie Podwoyny ten wypoczynek zrządził w nim potrzebę czynności. Chce mownicy i stanów, lub sądzi ie chcieć mieć. Lecz nie chciał ich zawsze mieć; rzucił się do nóg moich, gdy obiąłem rządy. Musisz to WPan pamiętać, ponieważ chciałeś przeciw mnie zrobić opozycyią. Przez kogóż byłeś wspierany? Przez nikogo. Ja przybrałem mniey mocy, niżeli mi iey nadać chciano. Lecz teraz wszystko się zmieniło. Słaby rząd, który sprzeciwia się interessom narodu, nadał temże interessom taką ważność, iż czynione są zmowy przeciw iego władzy. Zdaie się, iż powrócił smak do konstytucyi, sporów i mów. Z tem wszystkiem, nie oszukuy się WPan, mnieyszość tylko tego pragnie. Lud, albo, ieżeli WPan chcesz, większość mnie tylko chce. Niewidziałżeś WPan tey mnogości iak krok w krok zamną postępowała, z gór się spuszczała, mnie szukała, na mnie wołała, i pozdrowiała? Od moiego wylądowania do Cannes nie zdobywałem, ale panowałem. Jestem nietylko, iak utrzymuią, Cesarzem żołnierzy, ale także chłopów, plebeuszów Francyi. Widzisz WPan, iż pomimo wszystkiego co zaszło, iak lud do mnie się cisnie. Zachodzi między nami iakaś sympatyia, czego nie widać względem klass uprzywileiowanych. Szlachta służyła mi, zbierała się kupami w moich przedpokoiach. Nie było urzędu, o któreyby schlachta nie prosiła. Służyli mi Montmorencowie, Noailles, Rohanowie, Beauvan, Mortemart, chociaż nie znosiłem się z niemi. Koń robił korwety, dobrze był wyieżdżony, ale czułem, że trząsł. Z ludem zaś w cale inaczey; w żyłach ludu płynie krew moia; ia wyszedłem z iego szeregów, a on słuchał głosu moiego. Owi popisowi, owi synowie chłopów, chociaż im nie pochlebiałem i surowo z niemi się obchodziłem, niemniey iednak mnie kochali i wykrzykiwali: Niech żyie Cesarz! co oznacza, iż pomiędzy nami zachodzi powinowactwo natury. Uważali mnie iako opiekuna, iako obrońcę swego przeciw szlachcie. Nie potrzebuię iak tylko dać znak lub mrugnąć, a wszystka szlachta wyrżniętąby została; tak dobrze

popisuie się ona od 10 miesięcy! Lecz ia nie chcę bydź Królem iedney partyi. Jeżeli znaydę sposób panowania konstytucyynie, dobrze! Chcąc bydź panem świata, potrzebowałem nieograniczoney władzy; ale dla rządzenia Francyią dogodnieyszą może mi będzie władza konstytucyyna. Chciałem panować światu, lecz któżby na moim będąc mieyscu niechciał? Swiat wzywał mnie do tego: Rządzący i ludy uginali się na wyścigi pod moim berłem. We Francyi mało znalazłem oporu; iednak w niektórych Francuzach, acz bez znaczenia, znalazłem większy, niżeli w owych Królach. — Powiedz mi WPan nakoniec co sądzisz podobnem? udziel mi swoie myśli. Wolne zgromadzenie ludu, wolne obiory, odpowiedzialni Ministrowie, &c. O tem iestem przekonany; iestem człowiekiem ludu; ieżeli lud chce istotnie wolności, winien m mu ią. Uznałem iego samowładność; powinienem słuchać iego woli, a nawet przywidzenia. Nigdy nie chciałem go dla moiego ukontentowania podbić. Miałem wielkie zamysły, ale los chciał inaczey. Nie iestem więcey i nie chcę bydź zdobywcą. Wiem co bydź może, a co nie. Jedno tylko pytanie mam już do rozwiązania: podnieść Francyią i nadać iey iaką zechce konstytucyią. Nie nienawidzę ia wolności; odsuwałem ią tylko na bok, gdy mi na przeszkodzie była, ale ią znam i wyssałem ią z mlekiem Oprócz tego 15to letnia praca iest zniszczona, i nie może bydź na nowo zaczęta. Do tego potrzeba by 20 lat czasu i poświęcenia 2 mill. ludzi. Zresztą pragnę pokoiu, i przez zwycięztwa tylko otrzymać go mogę. Nie chcę czynić WPanu zmyślonych nad ie; każę wprawdzie rozgłosić, iż rozpoczęte są układy, ale to nie będzie prawdą. Przewiduię uporczywą i długą woynę. Dla wytrzymania oney, potrzebuię wsparcia narodu; lecz w nagrodę tego żądać może wolności, i mieć ią będzie. Położenie teraźnieysze iest nowe; pragnę tylko o wszystkiem bydź obiaśniony. Zaczenam się starzeć; w 45 latach nie iest człowiek tem, czem był w 30. Spokoyność konstytucyynego Króla bardziey mi teraz przystoi, a więcey ieszcze synowi moiemu.,,

Z Londynu d. 1 Grudnia.

Zachodzi teraz obawa, aby przytomność zmysłów, którą Król teraz naprzemiany odzyskuie, nie była poprzednikiem bliskiey śmierci. Do tego łączy się mocna dyaryia. Od kilku dni modli się często i śpiewa Król, i pyta się o Królową.

Cobbett przystoynie grał swoią rolę na zgromadzeniu w Manszestrze. Zebrało się do 3000 ludzi. Cobbett mowił około pół godziny, zalecał spokoynosć, cierpliwość i przystoyne zachowanie się, zdawał się bydź o konieczności reformy parlamentu przekonany, zapewniał, iż z wszystkich rządów, nad któremi się zastanowiał, uznaie Angielski, składaiący się z Króla i dwoch izb, za naylepszy i przenosi go nawet nad Amerykański. Zgromadzenie rozeszło się spokoynie, tak iż żaden nie pokazał się żołnierz; Magistrat spuścił się na dobrego ducha ludu i nie zawiodł się. Cobbett udał się do swoiego mieszkania w Botley

---

Gazeta Amerykańska (National Intelligener wpół urzędowe pismo) donosi, iż Rząd Ziednoczonych stanów nieodmiennie postanowił zaiąć obie Florydy, ieżeli Hi-

szpaniia nie zatwierdzi traktatu. Podobnegoż zamiaru względem zbuntowaney przez kilku awanturników prowincyi Hiszpańskiey Taxas, zaprzecza toż pismo. Przyiacielskie stosunki z Rzeczypospolitemi południowey Ameryki coraz bardziey się powiększaią. — Nowe miasto w prowincyi Indiana otrzymało nazwisko Napoleon.

Z Sztokolmu d. 3 Grudnia.

Onegday z powodu imienin Królewica Następcy tronu był u Króla wielki obiad, na który zaproszonemi byli wszyscy wysocy urzędnicy. W Upsali obchodzone były rzeczone imieniny Królewica z nawiększą radością.

Poseł Hiszpański, Kawaler Moreno, doniósł na prywatnem posłuchaniu Królowi o zaślubieniu się swoiego Monarchy.

Wyszły tu 2gi Nmer czasowego pisma Swea zawiera między innemi rozprawę Professora Geyer o Feudalismie i republikanismie.

Naywiększe stopnie Zimna

					o
Dnia 16 Grudnia r. b.				Stopnie Zimna	16,0
— 17	—	—	—	—	11,4
— 14	—	—	—	—	1,6
— 18	—	—	—	—	7,4

Dnia 20 i 21 Grudnia 1819.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Korzec Pszenicy	14	15	14	—	13	—	11	—
— Zyta	8	15	8	—	7	15	7	—
— Jęczmienia	7	—	6	24	6	15	6	—
— Owsa	4	15	4	10	4	6	4	—
— Jagieł	17	—	16	—	15	—	14	15
— Grochu	8	—	7	15	7	6	7	—
— Rzepaku	19	15	19	—	18	—	17	—

Cena Zboża
W Warszawie d. 14 Grudnia.

		od Złp.	do
Korzec Pszenicy		15	24.
— — Żyta	— —	11	15
— — Jęczmienia	— —	8	14.
— — Owsa	— —	8	9.
— — Grochu	— —	11	14

Cena Zboża
W Gdańsku d. 10 Grudnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

			od Złp.	do
Pszenicy			580	800.
Zyta	—	—	400	440.
Jęczmienia	—	—	300	360.
Owsa	—	—	260	320.
Grochu	—	—	500	540.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 20 Grudnia.

	Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant	19	9
— detto Cesarski . . . — —	19	6
Fryd. Pruskie . . . . — .	34	—
Luidor . . . . — .	36	—
złoto frankowy . . . . — .	32	6
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	250	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1	22.

TEATR NARODOWY.

W przyszły Wtorek to iest: d. 28 Grudnia 1819 roku. Na BENEFIS *Józefa Gołaszewskiego*, dana będzie pierwsza Reprezentacyia nowego Drama w 4 Aktach z Francuzkiego Pana *Monvel* pod nazwiskiem: STRASZLIWA TAIEMNICA czyli: ROZBOYNICY Z GÓR PIRENEYSKICH.

DONIESIENIE

Dzierżawca Cegielni i pieców wapiennych pod Przegorzałami przy Krakowie, ma honor zawiadomić szanowną Publiczność Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu, iż z Cegielni teyże na żądanie każdego Obywatela za naypomiernieyszą cenę, wapna skalistego naydokładniey wypalonego, bądź z odwozem ile w porze zimowey i dobrey drodze, bądź bez odwozu sprzedać i odstawić natychmiast iest gotów, zaręczaiąc za akuratność miary i dobry gatunek tego Fabrykatu. Każdy więc z Obywateli celem ułożenia się względem odstawy i ceny tego przedmiotu, zgłosić się raczy do Kamienicy naprzeciwko Odwachu w Rynku Krakowskim pod Nrem 264, gdzie w tem względzie natychmiast zainformowanym będzie.